

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszültörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDNOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10,489. szám.

Udvarhely város közönségéhez!

A „Székely Társaság“, mely városunkban a közelmúltban ujjonnan megalakult, helyesebben a Marosvásárhelyről kiküldött László Gyula lelkes közvetítésével halottaiból újból feltámadott, eddig a kezdet vajadásai miatt képtelen volt gyökeret verni városunkban és eredeti, magas sztos hivatása szerint a hozzá fűzött szép reményeket megvalósítani. Az elnökség és titkárság el nem odázható, eredeti hivatásukból származó nagy elfoglaltsága mellett, gátló körülményül szolgált még, a városban és megyében duló nagy pártoskodás, mely a társadalmi rétegeket, kisebb-nagyobb mérvben elválasztotta egymástól és megyét és várost olyan izgalomban idegességben tartotta, hogy a legkomolyabb ügy sem lett volna képes közönségünk érdeklődését lekötni, vagy koncentrálni.

Ma már azonban e hullámok elsimulóban vannak és ma már senmi sem állja és állhatja útját annak, hogy a „Székely Társaság“ megkezdje működését és megvalósítsa egyik kitűzött legszebb feladatát, a társadalom tömörítését egy olyan cél elérésében, mely városunknak nemcsak büszkeségére, de erkölcsi és anyagi beláthatatlan nagy előnyére szolgálhatna, ha a „Székely Szövetség“ nagy gyűlésének és az erdélyi hírlapírók kongresszusának városunkban való megtartását, minden töle tehető erővel és eszközzel előmozdítaná.

Ebben az ügyben tartja ma délután 3 órakor ülését a „Székely Társaság“ a vármegyeháza kistermében és erre bátorkodom én Udvarhelyvármegye köztisztjeletben álló főispánjának, Ugron Ákosnak, az alispán, a város polgármesterének és fiatal tanácsosainak, valamint városunk t. közönségének figyelmét, osztály és rangkülönbség nélkül felhívni. Egy nagy és magas sztos ügy megvalósításához kérem és esedezem szives támogatásukat; egy olyan eszme megvalósításához, mely városunkat a rideg szürkeségből egyszerre kiemelné; mely az ide sereglendő idegenek és az erdélyi sajtó képviselői előtt feltárná gyógyításra váró sebeinket, míg más oldalon alkalmat szolgáltatna arra, hogy egy rendező, rögtönzött kiállítás kere-

tében bemutathassuk iparunk és kéziiparunk fejlődését és fejleszthető képességét, tehát mely így nemcsak erkölcsi, de minden téren anyagi fellendülésünket előmozdítani hivatva volna.

Az egyes miniszteriumok az ilyen alkalmakra rendszeresen kiküldött képviselői, az erdélyi és székely megyék országgyűlési, valamint az erdélyi hírlapok képviselői, itt a közlelől, intim tűzhelyünknel szerezzenek maguknak meggyőződést, vasutunk mizeriajáról, elszigeteltségünkről, iparunk, kereskedelmünk és egyéb intézményeink, a viszonyok által teremtett nehéz helyzetéről, de egyszersmind itt juthatnának annak belátására is, hogy ez a minden kormányok által méltatlanul mellőzött nagy intelligenciával bíró város, méltó lenne arra, hogy haladását minden téren szeretettel fölkarolják és előmozdítsák.

Ne kicsinyeljük le ennek előrelátható nagy horderejét; ne bántsa az senkit, hogy az eszmét elsőbben az én parányiságom nyomán a „Székely Társaság“ vetette fel, mert annak életrealóságát eddig minden erdélyi hírlap egyértelműen konstatalta és hozzájárulását készséggel megígérte.

Én szivesen félreállok és csak annyi részt követelek magamnak belőle, amennyi mint közkatontat jogosan megillet; másé, városunk közönségéé legyen a köszönet, hála és dicsőség, ha egy akarattal, közös lelkesedéssel siet a székelyvendégszeretet jó hírért számunkra megmenteni.

A kivitel csak látszólag nehéz, de valójában igen könnyű és épen azért nem szabad ettől senkinek se elzárkozni és a ki bármily okból a mozgalom elől félrevonul és ezzel másoknak is követésre rossz például szolgál, az aztán ne verje a mellét és ne kiáltssa ki büszkén a világnak: hogy mit és mennyit tesz a közjóért, a közérdekért; ne hirdesse büszkén, hogy mindent megtesz a társadalom békés egybeolvadásáért, békés egyetértéseért.

Eljutottunk a tizenkettedik órához; itt tétovázni, habozni, gondolkodni tovább nem lehet! A marosvásárhelyi „Székely Szövetség“ tőlünk várja a vendégszerető meghívást, mielőtt az elsőseget, bennünket megelőzött más városoknak adná, mert a „Székely Szövetség“ is tudja,

érzi, hogy épen a mi városunknak van elsőbben joga ahhoz, hogy az összes „Székely Társaságok“ küldöttei itt ülésükön megismerjék nagy bajainkat.

Városunknak büszkeségét kell képezze az, hogy a székelység színe-javát falai között vendégül láthassa és közönségünknek önmaga iránti kötelessége a szives vendéglátást önként felkínálni.

Jöjjön el a mai ülésre mindenki, ur és polgár, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e a „Székely Társaság“-nak vagy nem; most az egyszer mutassuk meg, hogy együtt érezni, gondolkodni és alkotni is tudunk és a mi egyszer sikerül, az bizonyosan sikerül később többször, mindenkor, ha a lelkesedés mámorában ölelkezik szívünk, ha egymást megbecsülni és tisztelni tanultuk!

Szeretettel kérem városunk lelkes hölgyeit is minden rangkülönbség nélkül, sorakozzanak buzditólag az eszme megvalósítása mellé, hiszen az ő szavuk, az ő mosolyuk, szeretetreméltó jóságuk gyakran többet ér, mint a férfiak erélye és határozottsága...

A legszebb reményekkel nézünk a „Székely Társaság“ mai délutánja elé; a »viszontlátásig« tehát az ülésen!

Deréki Antal.

Vármegyénk közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága szerdán, május hó 13-án délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeháza kistermében Ugron Ákos főispán elnökletével a bizottsági tagok élénk részvételével. Miután elnök a megjelenteket üdvözli és az ülést megnyitja, jelenti, hogy Dr Kovácsy Albert és Dr Nagy Samu bizottsági tagok kimentették elmáradásukat, hogy Szirmai Lajos felső-rákosi tanítót, a ki sikkasztással van vádolva állásától felfüggesztette és hogy Dr Válcsik Ferenc és Ugron Zoltán interpellációkat jelentettek be. Az alispán jelentése szerint beérkezett a mult hóban 683 ügydarab; elintéztetett 545, hátralékban maradt 138. Április havában egy évre érvényes utlevél kiadatott 88. A jelentéshez elsőbben Dr Válcsik szólal fel, hogy az alispánválasztás ellen beadott panaszok miért nem terjesztettek fel a 8 napi törvényes időn belül? Alispán felvilágosító választ elnök szavazás alá bocsátotta és azt két tag kivételével tudomásul vették.

Ugron Zoltán nem látja a megindított fegyelmi eljárások nyomát a jelentésben és rámutat Gálffy István régen buzódó fegyelmi ügyére; alispán kijelenti, hogy ez ügyek régebbi keletűek, azonban neki is tudomása van sok olyan dologról, mely sürgős orvoslást igényel és ezekről a jövő ülésen tesz majd jelentést.

Dr Mezei Ödön kérdést intéz, hogy a „Székely vasutnak“ Budapesten tartandó közgyűlésére történt-e valami intézkedés a részvényekre nézve és miért nem küldettek ki a vármegye részéről megbizottak, kik a megye érdekét megóvják. Dr Válcsik Ferenc és Ugron Zoltán hozzászólásai után az alispán felvilágosítását tudomásul vették.

Következtek az interpellációk. Dr Válcsik Ferenc interpellációja az április hóban tartott közgyűlésnek azon határozatát támadja, hogy a kormánynak bizalmat szavaztak akkor, mikor már a közgyűlés iránt az érdeklődés megesappant és a teremben csak kevesea voltak. Kijelenti, hogy senki nagyobb bizalommal a jelen kormány iránt nem viseltetik, mint ő és éppen ezért nem a határozat lényegét, mint inkább a törvényes formák be nem tartását kifogásolja. Az önálló indítványok 24 órára a főjegyzői irodában közszemlére kiteendők, a tárgysorozatba felveendők és csak így tárgyalhatók; a törvényes formák mellőzését ő nemcsak törvénytértésnek, hanem alkotmánytértésnek tartja, mert jöhetnek idők, midőn majdan alkotmányellenes kormány intézi az ország sorsát és akkor az ilyen esetek veszedelmes precedensül szolgálhatnak. Ezért elvárja az alispántól, hogy kötelező ígéretet tegyen a jövőre nézve, hogy a törvényes formák betartása felett nemcsak szigoruan örködik, hanem azokat magára nézve is kötelezőnek tartja. Alispán válaszulván, kijelenti hogy a mult közgyűlésen a határozatra, vagy indítványra befolyása nem lehetett és ha a törvényes forma be nem tartatott, ezért inkább a helyettes tiszti főügyészt lehetne felelőssé tenni, a ki kifogásait nyomban megtehetné volna. A jövőre nézve őt a hivatalos esküje is kötelezi a törvények szigorú betartásában és így külön ígéretet tenni feleslegesnek tartja. Dr Válcsik ezzel nem elégszik meg, mert sajnos a multban az eskü dacára is voltak szomorú tapasztalatai. Alispán újabb megnyugtató választ tudomásul vették.

Ugron Zoltán interpellációjában felemliti, hogy a mult év utolsó hónapjaiban hire kelt, hogy egy képviselő névleg Dr Hinléder Ernő visszaélve törvényhozói működésével

a nép érdeke ellen vesztegetett és erkölcsi megbízhatóságát súlyosan érintő vétséget követett el.

Elnök az interpellálót félbeszakítva tiltakozik az ellen, hogy a vármegye egyik jelen nem lévő tagjáról ilyen sértő kifejezéseket használjon, mire Ugron Zoltán kijelenti, hogy ő nem akarja a jelen nem lévőt sérteni, ez szándékában nem volt, csak az ügygel kapcsolatosan tartotta szükségesnek az előzményeket elmondani; e vádak a lövétei erdőügyben a szentmártoni körjegyző terjesztette azzal, hogy a képviselőtestületet megvesztegették, hogy a már benyújtott felelőzéseket visszavonja. A meggyanusított a körjegyző ellen rágalmasz miatt feljelentést tett, a ki a tárgyalás folyamán visszavonta állításait, bocsánatot kért és így ellene az eljárás beszünttetett. Kérdező hajlandó e az alispán azt a jegyzőt, a miért hamis vádak terjesztett kérdőre vonni, ellene az eljárást megindítani?

Elnök az egész ügyre nézve felvilágosításokat ad, miután akkor még az alispán nem foglalta volt el hivatalát; Dr Valentsik személyes ügyben kijelenti, hogy ő hivatalos dolgokban nem ad felvilágosítást senkinek, a hivatalos titkok megőrzését kötelességének tartja és erre az ügyre vonatkozólag sem adott Ugron Zoltánnak semminemű információt. Alispán kijelenti, hogy az ügyet alaposan megfogja vizsgálni és az eredményről legközelebb jelentést tesz a bizottságnak, a mit tudomásul vettek, úgy szintén az ezután következő árvaszéki jelentést is.

Dr Lengyel József tiszti főorvos jelentése szerint a megyei közegészségügy a nagyszámban felmerült hevenyfertőző betegségek miatt — általában kedvezőtlen. A hatósági és magánygyógyintézetet folytató orvosok bejelentettek 252 beteget, 94-el többet mint márciusban. A múlt hóról maradottakkal együtt gyógykezelés alatt állott 304 beteg, meggyógyult 183, meghalt 22, ápolás alatt maradt 99, tehát 66 al több mint március végén; az előfordult betegségek: vörheny, kanyaró, bárányhimlő. A kórházban ápoltak 254 beteget, gyógyulva elbocsátottak 108, javulva 13, gyógyulatlanul 7, meghalt 6, ápolás alatt maradt 120. A kórházban ápoltak közül 13 hasihagymában szenvedett; ezek közül gyógyult 5, meghalt 2, ápolás alatt maradt 6. Javaslatot tesz, hogy az elemi és tanonciskolákban az évről évre vizsgák e hó végéig, az állami polg. leányiskolában pedig legkésőbb pünkösdtől tartassanak, mit többek hozzájárulása és a kir. tanfelügyelő hozzájárulásával elfogadták.

Kuliszeky Ernő kir. tanfelügyelő jelentette, hogy az olaszteleki állami elemi iskolában a tanítást meg kellett szüntetni, mert az iskolaépület közveszélyes volt. Egyben intézkedett, hogy új iskola építésére tervrajz készíttessék el. Az oklándi állami elemi iskola épülete megrepedt, a teremben a fal magasságáig nyílás keletkezett. Ennek alapján az állam-építészeti hivatal az épület megvizsgálására felhívott. A bögözi állami iskola 3 különböző épületbe van elhelyezve. Az épületek rosszak, az ottani iskola állapota tarthatatlan. Egyben kijelentette, hogy 34 osztályban vizsgálta meg a tanítást.

Stratzinger Emil kir. pénzügyigazgató, Révffy Zoltán kir. főügyész és Szobotka Rezső kir. főmérnök jelentéseit néhány jelentésként felszólalás után tudomásul vették.

Zonda József főállatorvos jelentése szerint az állategészségügy elég kedvező, azonban Etéden, Atyhán és Szentléleken rühkor, Homoródujfalun és Szentegyházásfalván veszettség fordult elő. A jelentéshez Ugron Zoltán szólalt fel, hogy tudtával Székelykeresztúron is volt veszettségi eset, Dr Valentsik Ferenc pedig az apaállatok elégtelenségét teszi szóvá. A főállatorvos felvilágosítása után jelentését tudomásul vették.

Daniel Lajos közgazdasági előadó jelentése szerint a kedvező időjárás miatt elég szép termésre lehet kilátás, azonban a takarmány és szalmaszükséglet érezhető; ajánlatos a löherevetés és löheretisztító gép beszerzése, melyet — miután a kisebb gépek nem váltak be — a kormánytól vél kérelmezni. A jelentést Dr Valentsik és Ugron Zoltán hozzászólása után tudomásul vették.

A Dr Paál Árpád főjegyző által előterjesztett ügyekből felemlítendő a m. kir. belügyminiszter leirata, melyben Dr Damokos Andor volt alispán ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendeli. A miniszteri leirat felolvasása után főjegyző jelenti, hogy a vizsgálat vezetésével ő bízott meg, mit Dr Valentsik Ferenc kifogásol. Alispán nyilatkozik, hogy bár a vizsgálat ez ügyben őt illetné, de mert a volt alispánnal ellentétben volt, nem érzi magát erre illetékesnek és ezért bizta meg a főjegyzőt. Elnök a kérdést szavazás alá bocsátja; a vizsgálat elrendelését egyhangulag, Dr Paál Árpád megbízását pedig szó többséggel elfogadták.

Szabó Gábor tb. főjegyző jelentését előterjesztéseivel együtt tudomásul vették.

Dr Keith Ferenc tb. főjegyző jelentésénél, midőn a székelyudvarhelyi kir. törvényszék vádtanácsának határozata a Szibian György elleni bünygyben került sorra, ismét nagyobb vita keletkezett. Dr Paál Árpád főjegyző ugyanis beadványt nyújtott be, melyben önmaga ellen a fegyelmi eljárás megindítását kéri azon okból, hogy Szibian elmulasztott felfüggesztését a tiszti főügyész súlyos törvényszegésnek minősítette és ez őt abba a gyanuba keveri — miután az okirat közkezen forog — mintha e törvényszegést öntudatosan, sőt szándékosan követte volna el és ilyen súlyos gyanuval terhelt nem maradhatna meg továbbra is állásában. Dr Valentsik Ferenc, mint tiszti főügyész kijelenti, hogy a mulasztásban valóban súlyos törvényszegést látott és ezt neki, mint a törvény legfőbb őrének kötelessége volt megjegyezni; azt azonban nem állítja, hogy itt szándékosan forogna fenn, inkább a törvény nem ismerését, a mi nem szégyen, mert olyan ember nincs, a ki minden törvényt ismerne, valamint azt a körülményt veszi figyelembe, hogy Dr Paál Árpád abban az időben kettős funkciót teljesített mint alispán és főjegyző-helyettes és épen ezért a fegyelmi eljárás megindítását nem is indítványozza, nem is követeli, de igenis elvárja, hogy a főjegyző hibáját beismerje. Dr Paál Árpád férfias ön-

érettel, igazán szép szavakban védi magát és kijelenti, hogy a vád épen olyan tekintélyes egyéntől kétszeres súlyal nehezedik rá, a kinek az ő multjára való nézve is már eleve el kellett volna ismerni és érezni, hogy itt bár hiba, de súlyos törvényszegés esete nem forog fenn és kéri a főügyész urat, hogy adja meg neki az elégtételt és mentse fel e jellemét mélyen érintő vád alól. Az alispán és Dr Valentsik Ferenc főügyész ismételt felszólalása után kimondták, hogy a fegyelmi eljárás megindítását ez ügyben nem tartják szükségesnek.

Ekkor már jóval túl voltunk a déli harangszón és ettől fogva rohamosan nyargaltak át a többi tárgyakon. Tompa László, a kir. főmérnök, Szabó Endre, a kir. tanfelügyelő és kir. pénzügyigazgató még hátralevő elég nagy számú jelentéseit tudomásul vették és elnök délután fel 2 órakor az ülést berekesztette. Ki kell még egészíteni tudósításunkat azzal, hogy a kir. tanfelügyelő utólagos jelentései alkalmával, Ugron Zoltán felszólalt, a nemzetiségi iskolák magyar nyelvű feliratainak alkalmazása miatt és a kir. tanfelügyelőnek erre adott választát tudomásul vette.

Eleget téven tudósítói tisztünknek engedjék meg, hogy végül személyes impressziókról is beszámolhassunk; mindenekelőtt két igen fontos kijelentést kell megörökítenünk; az egyik épen a tiszti főügyész ajkairól hangozott el az interpellációja folyamán felmerült vita során, mely az alkotmányosság szempontjából, a multból idézett példák szerint *illu-sorriussá teszi a hivatalos esküt*; a másik pedig, a mit többen is hangoztattak egy konkrét esetből kifolyólag és a mit az alispán is elismert, *hogy a hatóságok által kiadott bizonyítványok erkölcsi értéke, a mi anyagi hátrányokat is vonhat maga után, nagyon kétes és megbízhatatlan*

Hát ezek elég szomorú világot vetnek egész közéletünkre és közigazgatásunkra és ezeknek szanálását az egész vonalon a legerélyesebben követelnünk kell vármegyénk jóhírnevének és érdekeinek szempontjából. Áttérhetünk ezután a továbbiakra; megállapíthatjuk, hogy interpellálni mindenkinek joga van, a ki erre okot keres vagy talál; de kellemetlenül érintett az a tény, hogy az egész két év alatt, mióta szerencsénk, — vagy inkább szerencsétlenségünk van, — a tudósítói nehéz tiszteket betölteni, a két év alatt összesen nem hangozott el a megtartott bizottsági üléseken annyi interpelláció, gáncs és malícia, mint ezen az egy gyűlésen, a melyen pedig az új tisztviselők tapasztalatlansága és gyakorlatlansága miatt inkább az enyhe és elnéző kritikának alkalmazása lett volna helyén; mert erre az elnézésre, — Isten és ember előtt, — ez egy hó alatt kifejtett szinte emberfeletti munkájukkal becsületesen rászolgáltak. Attól a nagytudású embertől, a ki megyei adminisztrációnknak igazán leghivatottabb őre és képviselője, a ki 10 évi közszolgálatát a közigazgatás legintimebb részleteibe is behatolt, inkább atyai jóakarattal párosult tanítást, mint ilyen nyilvános mérközést vártunk volna, a mivel talán épen a fiatalok tudatlanságát akarta demonstrálni. Hiszen a tiszti ügyész ur nagytudásában senki sem kételkedik, készséggel elismeri min-

denki, de a tudás arra kötelez, hogy azzal a gyöngébbeket támogassuk, a közjó, az emberiség szolgálatában. Nem mondjuk és nem állítjuk, hogy felszólalásai aaptalanok, de azt minden körülmények között valljuk, hogy kiméletesebbek és humanusabbak is lehetnek volna, mert így, bár igazságuk kétségtelen, mégis némi személyeskedés izét árulják el a közelmúlt keserűségéből. A közérdek pedig azt kívánna, hogy ezzel már a közjóért szakítani kell. Ez az a nagy meglepetés, melyben az illusztris főügyészt a közvélemény részesíti, tőle csereében jogosan elvárhat. Mert a többi felszólalás is mind csak erre az okra, erre a forrásra vezethető vissza. Igaz, hogy a törvények szigorú betartása feletti ügyelet, már az alkotmányosság szempontjából is kötelessége a tiszti főügyésznek, de nem kevésbé igaz az is, hogy tőle a közérdek más téren is hasonló meleg odaadást, buzgalmat, erélyt és tevékenységet követel. Mert ez a szellemi tornajáték, a bizottsági gyűléseken, nem lesz sem lélekemelő, sem gyönyörködtető, sem hasznosító a vármegyére nézve.

A politikai helyzet.

A hét két legnagyobb politikai szenzációja, hogy a Ház két egymást követő napon, Hoitsy Pál beterjesztett indítványa alapján kimondta a „sürgösséget“, valamint az ülések idejének nyolc órára való meghosszabbítását, a mi a költségvetési vitának minél előbb való tárgyalására szerfelett kívánatos. Az indítványok felett százötvennél több képviselőnek kellett az új szabályok értelmében határozni és mégis mind a két indítványt csaknem egyhangulag fogadták el. És ez így helyes, mert eddig a honatyáknak mindenre inkább jutott idejük, mint az ülések számára és nem volt még a világon parlament, hol olyan rövid ideig üléseztek, mint nálunk. Ezért jelent új korszakot a képviselőház határozata, mert sürgősnek mondta ki a munkát és időt is szabott a munka elvégzésére. Csütörtökön volt ez alapon délelőtt 10 órától, délutáni 2 óráig és délutáni 4 órától este 8 óráig tartó ülés.

* * *

Mindennél fontosabb azonban az a hír, hogy új pártalakulás küszöbén állunk, melyszerint a mostani 48-as párt egybeolvadna egy ujonnan kidolgozott program alapján az alkotmánypárttal és melyet mint állandóan kolportálják a király jóváhagyása is támogatna. Az összes politikai körök és a fővárosi lapok is mindannyian leginkább ez eshetőséggel foglalkoznak és bár Andrassy Gyula gróf, ki Kossuth mellett feltétlenül döntő sullyal bír e kérdésben, néhány napig távol volt és csak szerdán érkezett a fővárosba, mégis az egyes pártok klubhelyiségeiben élénk eszmecsere és nagy hajlandóság mutatkozott az új alakulás iránt. Kossuth Ferenc is audiencián volt e héten ő felségénél, de csak az általános kihallgatások során és csupán csak a kitüntetését köszönte meg, mit az is bizonyít, hogy az egész ország kíváncsian figyeli a legújabb politikai átalakulás híreit.

KÜLÖNFÉLEK.

„AZ ÉN FIAM”

Irtta: DR. NAGY GYÖRGY.

Szegény anyám szeliden dorgál
Ha hallja lázító szavam,
Mely a világot ostromolja,
Hol annyi, típrött szolgál van.

S én védekezem lázas szóval:
Hogy a nagy óra közeleg,
Mikor kibontja a Szabadság
Zászlóját a világ felett.

S én védekeztem lázas szóval:
Hogy minden eszme vért kíván
S kinek fiából áldozat lesz,
Áldás ragyog az oly anyán.

Szegény anyám busan tekint rám,
Minden szavának könnye van:
„Hiszen tudom, hogy áldozat kell,
De miért épen az én fiam!?”

— **A munkásbiztosító pénztár összes tagjaihoz.** Minthogy az Országos Orvosszövetség helybeli fiókjával a békes megegyezés még a mai napig sem jöhetett létre — az eddig volt pénztári orvos Dr. Egyed Balázs pedig e hó 15-én állásáról való lemondását bejelentette, szíves tudomására juttatjuk a pénztár összes tagjainak, hogy igazgatóságunk május hó 15-én tartott ülésében további intézkedésig akként határozott, hogy tagjainak 3 napig tartó betegség esetén egyszeres, — 3 napon túl pedig kétszeres táppénzt fog utalványozni, melyből az illetők az orvosi és gyógyszerelési költségeket is fedezni tartoznak.

— **Rp. Keserű labdacok a Böm-bölde** részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Elmultak a fagyos szentek,
Az idén nagy kárt nem tettek,
Ilyen eset nem volt már rég,
Hogy így mosolygott a kék ég.

Székely-egylet ma ülést tart,
Jó szívvel lát minden magyart,
Szó sincs róla, mind ott leszünk
S oda visszük mindkét eszünk.

Nagy dolog van készülöbe,
Testvért hívunk vendégségbe,
A ki mostan huzakodik
Erejében nem vér folyik.

A korcsmáros csak hallgatja
Ha elsül, cseppet se bánja,
Annyi vendég közül neki
Tán a fele csak jut neki
S hasznát mégis csak ő veszi...
Dr. Veritás.

— **Személyi hír.** Schvedler Ferenc altábornagy a 16. gyalogos hadosztály parancsnoka és Huber József vezérkari őrnagy a 16. gyalogos hadosztály vezérkari főnöke, helyőrségünk lögyakorlatai alkalmából egy napig városunkban tartózkodtak.

— **A „Székelyudvarhelyi Székely Társaság” tagjaihoz és a közönséghez a következő meghívót intézte:** A „Székely Társaság” ma, vasárnap délután 3 órakor a vármegyeház kis tanácstermében rendes ülést fog tartani. Kérjük, hogy ez alkalommal a határozatra kerülő ügyek fontosságára való tekintettel okvetlenül megjelenni szíveskedjék. A gyűlés tárgyai lesznek: A társaság választmányának megalakítása és a Székely

Társaságok, valamint a székelyföldi hírlapírók kongresszusának Székelyudvarhelyre való meghívása. — Mátéffy Domokos elnök. Dr. Paál Árpád titkár.

— **A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség** által 1908. május 23-án és 24-én az ujonnan épült templom felszentelése alkalmából rendezendő ünnepély sorrendje: Május 23-án: Méltóságos és főtisztelendő Ferenc József püspök ur fogadtatása: 1. Déli 12 órakor a hejjasfalvi vasuti állomásnál Udvarhelyvármegye közönsége nevében küldöttség élén üdvözlő Dr. Sebesi János alispán. 2. D. u. 2 órakor a helybeli indóháznál Székelyudvarhely város részéről Gottárd János polgármester. 3. Fél 3 órakor az unitárius templom előtt egyházi részről László Domokos egyházköri felügyelő gondnok. 4. Este 8 órakor ismerkedési estély a „Budapest”-szálloda külön termében. Május 24-én: D. e. 10 órakor kezdődőleg a templomban: 1. A gyülekezet éneke. 2. A XC. ik Zsoltár, éneklő az Udvarhelykörti Dávid Ferenc Egylet dalköre. 3. Mélt. és főtisztelendő Ferenc József püspök ur megáldó imája. 4. „Szeretlek Isten” Végler Gyulától. Éneklő a dalkör. 5. Alkalmi beszéd, tartja Lőrinczi István székelykereszturi lelkész. 6. A CXXX-ik Zsoltár, Nemes E. től. Éneklő a dalkör. 7. Urvacsorai beszéd és urvacsoraszó Vári Albert székelyudvarhelyi lelkész által. 8. Hymnus, Schneider „Utolsó ítélet” című oratóriumából. Éneklő a Dalkör. 9. Hálaadó ima; mondja Kissgyörgy Sándor esperes. 10. A gyülekezet éneke. 11. Istentisztelet után tisztelgések a püspök ur Ó Méltóságánál a lelkészi lakáson. 12. D. u. fél 2 órakor közeled a „Budapest”-szálloda nagytermében. Este 8 órakor táncestély a „Budapest”-szálloda nagytermében.

— **A székelyudvarhelyi ref. kollegiumi tornakör** saját pénztára javára 1908. május 27-én este fél 8 órakor Székelyudvarhelyt, a „Budapest”-szálló disztermében táncal egybekötött bemutató torna-estélyt rendez. Belépő díjak: Személyjegy 2 korona, családjegy 3 személyre 5 korona, tanulóijegy 1 korona, páholy 8 korona.

— **Társadalmi mozgalom.** A helybeli középiskolák, a szakiskola valamint a leányiskola tanárai elhatározták, hogy minden hét szombatján este a „Budapest”-szálloda helyiségében családjaikkal együtt összejönnek, hogy kedélyes eszmecsere és társalgás mellett néhány kellemes órát együtt töltsenek, és az annyira szükséges társadalmi közszellemet megteremtsék. Az első összejövetel f. hó 9-én volt és körülbelül 25-en jelentek meg. A hangulat mindvégig kedélyes és fesztelen volt. A második összejövetelt tegnap este tartották az elsőhöz hasonló kedélyes vig hangulatban.

— **Az „Udvarhelymegyei tanítóegylet”** székelykereszturi fiókköre Siménfalván, 1908. év május 20-án d. e. 9 órakor kezdődőleg tartja meg tavaszi gyűlését, mely alkalommal közeledet és este 7 órakor táncal egybekötött dalestélyt rendez, a következő műsorral: 1. „Hallgasson el a fülemile...” Éneklő a tanítói dalkör. 2. Szaval Darkó Gizella. 3. Népdalegyveleg. Éneklők: Menyi Anna és

Szász Ferenc; cimbalmon kíséri Bacó Lajos ref. lelkész. 4. Szaval Sándor Géza unitárius lelkész 5. „Dalünnepen.” Eneklő a tanítói dalkör.

— **A helybeli ref. egyház** és a ref. kollegium néhai Dr. Bartók György püspök emlékére 17-én d. e. 10 órakor a ref. templomban ünnepélyes istentiszteletet tart, a melyre a t. közönséget szívesen fogadják.

— **A fagyos szentek** az idén ugyan csak rációfoltok a hagyományokra, mert kedden szerdán és csütörtökön, a fagyos szentek napjain melyektől gazdaközönségünk úgy remeg, hogy az éjszakai dér és a nappali hideg kárt tesz a vetésekben és gyümölcsösökben, most kivételesen olyan verőfényes szép napok és enyhe éjszakák voltak, akárcsak nyár derekán. Ugy látszik velünk együtt, a természet rendje is megváltozott és ezután tél közepén lesz majd csak kánikulánk.

— **A helybeli ref. kollegiumban** hétfőn és kedden a VIII. osztály minden tantárgyából vizsgát tartanak. A közvizsgák további sorrendjét lapunk jövő számában hozzuk.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap májús hó 17-én Beszterce; 19-én Kibéd, Sósmező; 20-án Alsózsuk, Ispánmező, Mikeszásza; 21-én Bátor, Sülemed, Szilágynagyfalu; 22-én Czege; 24-én Kendilona, Uzon; 25-én Nagyida, Székelykál; 27-én Naszód.

— **A helybeli áll. polgári leányiskola** évvégi vizsgálatai folyó hó 25., 26., 27. és 29., a magán tanuló vizsgálata pedig 29-én délelőtt 8 óratól tartatnak. Az évvégi ünnepély 31-én d. u. 5 órai kezdettel a „Budapest” szálloda nagytermében lesz.

— **Halálozások.** Erdélyi Károly, a kolozsvári kegyesrendű főgimnázium nagytudású igazgatója, hosszabb betegség után meghalt Kolozsváron 49 esztendőskorában. A kiváló nyelvtudóst tavaly jubilálták tanárságának 25-ik évfordulója alkalmából, a mikor is gróf Majláth Gusztáv, erdélyi püspök szentszéki tanácsossá nevezte ki. — Máthé Józsefné sz. Tamás Karolina életének 57-ik évében Lővétén f. évi május 15-én elhunyt. Temetése Székelyudvarhelyen tegnap 16-án délután 5 órakor volt nagyszámú rokonsága részvétele mellett. Nyugodjék békességben.

— **Méhészeti előadások.** Nagy János VII. kerületi méhészeti vándor-tanító — az eredeti tervtől eltérőleg — e héten tartotta meg előadásait vármegyénkben. Tegnap délelőtt Dr. Valentsik Ferencné Baczonádi-rendszerű méhésznél voltak jelen Darzi Samu, Sándor Lajos, Gál Mihály, Jancsó János hivatásos méhészek s néhány érdeklődő. A mindvégig lebilincselő előadás során világos, könnyen érthető modorban magyarázta meg a legujabb rendszerű méhkaptárak előnyeit a régiéket felett és a méhekkel való bánásmódnál szerzett gyakorlati ismereteket. A kaptárak közül ma a Tóth János által tervezett és Boczonádi-féle hátrányait teljesen kiküszöbölőni hivatott kaptárakat ajánlja. Innen a szaktanár Betlenfalvára utazott. Igen sajnálatos dolog, hogy az arra hivatott hatóságok a hozzájuk megküldött értesítés alapján, közönségünket nem tájékoztatták s így a hasznos előadásnak — különösen városunkban — oly csekély számú hallgatója volt.

— **Emléket az agyagfalvi réten!** A székely emlékalap javára adakoztak Valádi Sándor és neje Fekete Eszter 4 koronát, Kaszás József asztalos mester 2 koronát, összesen 6 koronát, ezt hozzá adva a már korábban begyűlt 7043 K 49 fillérhez, az alap összege tesz 7049 korona 49 fillért, fogadják a nemeszivi adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Ferentzi János pénztáros.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Batthyány-tér 11. sz. a. emeleti három szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló szép, modern lakás 1908. május 24-étől ugyanazon ház földszinti bolthelyisége pedig azonnal bérbevehető Gyertyánffy Gábertől.

VAN, de soká nem lesz

ilyen olcsó ár!

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. sz. alatt WEISZ ÁRMIN UTÓDA butorraktáros összes készletét — átköltözés miatt — eddig nem létezett olcsó áron azonnal eladja.

Nagyérdemű közönség!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy előnyösen ismert 12 éves

műasztalos üzletemet

Székelyudvarhelyt, Kökereszt-tér 6. szám alá teljesen ujonnan felszerelve, újra visszahelyeztem. — Készíték e szakba vágó mindennemű asztalos munkákat egyszerűtől a legszebb mű-kivitelig, magánterv vagy bármilyen ismert és modern ízlés szerint, bármilyen fanemekből. — Régi megrendelőimtől legyen szaban kérni az ismételt bizalmat és ajánlásukat. Legfőbb törekvésem az, hogy e szakma terén, minden fokozott igény mellett azt valósítsam meg, mit bizalommal és meglepedéssel várhatnak. — Teljes tisztelettel

VIZY FLÓRIS

:: MŰASZTALOS. ::

Egy tanuló 1-2 közép iskolás :: felvétetik ::

Értesítés. Nagyabecsiült megrendelőinket és általában a közönséget tisztelettel értesítjük, hogy Kossuth utcai telepünk leégése után üzletünket ideiglenesen a **Gergely-féle sósfürdőn folytatjuk.** — Gyári helyiségünk a barompiac-téren már épülőfélben van s rövid idő alatt ott rendezkedünk be. Addig is a n. é. közönség bizalmát és jóindulatú támogatását kérjük.

Burghardt Gyula és Társa

első székelyudvarhelyi műasztalos gyára.

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

B O R

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

A párisi világiállításon bronzéremmel, Marosvásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni szakkiállításon aranyéremmel, a tordai védőegyleti kiállításon arany oklevéllel, az Országos Iparégyesület által díszesztéremmel kitüntetve.

Kész cipők legnagyobb raktára Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 2. sz. (Flórián-ház).

Legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legesinosabb kivitelben kaphatók mindenféle **kész cipők urak, hölgyek és gyermekek részére.** Ugyisint elvállalnak minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat **teljesen versenyképes árak** mellett. **Vidéki megrendelések** találó használt cipők beküldése után **legpontosabban és gyorsan utánvét mellett** esz közöltetnek. Nem alkalmas áruk készséggel visszavételnek és kicseréltetnek. **Készítményeinkért cégünk országosan jó hírneve kezkeskedik.** Szives pártfogást kér és az eddigi bizalomért halás köszönettel mond

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzlete Sz.-udvarhelyt.

Szám 524—1908. k. i.

Homoród járás főszolgabirájától.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járásában nyugdíjazás folytán megüresedett **kisbaczoni körjegyzői állásra,** mely alá Kisbaczon, Magyarhermány és Bibarczfalva községek tartoznak, pályázatot hirdetek. — **J a v a d a l m a z á s:**

1. Törzsfizetés 1600 korona. — 2. Iroda általanly 100 korona. — 3. Lakbér 300 korona. — 4. Iroda szolgálja és levélhordó fizetés 130 korona. — 5. Iroda fűtési illetmény 80 korona. — 6. Ügykörébe tartozó magánmunkálatok után szedhető díjak. — 7. Fuvar-és napidíjak szabályrendeletileg megállapítva.

Felhívom azokat, kik ezen állást éhnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **május hó 22 én délután 4 óráig** nyujtsák be.

A választást 23-án délelőtt 10 órakor Kisbaczon község házában fogom megtartani.

Oklánd, 1908. évi május hó 9-én.

Szabady Tivadár, főszolgabiró.

Kitünő főzött

E C E T

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható **CSIA BALÁZS** ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőt Cigány-utca) 22. sz. alatt **Jo minőségű honi gyártmány!**

KIADÓ MALOM.

Télen-nyáron lehet örölni. Kétköví patakmalom, teljesen új felszereléssel ellátva. Molnárt keresek, esetleg jártas molnárlegényt, ki értsen a molnársághoz. Levélbeni megkeresésben forduljanak a címhez. — Pályázni lehet **május végéig** és a többet ígérőnek kiadatik.

András Péter,

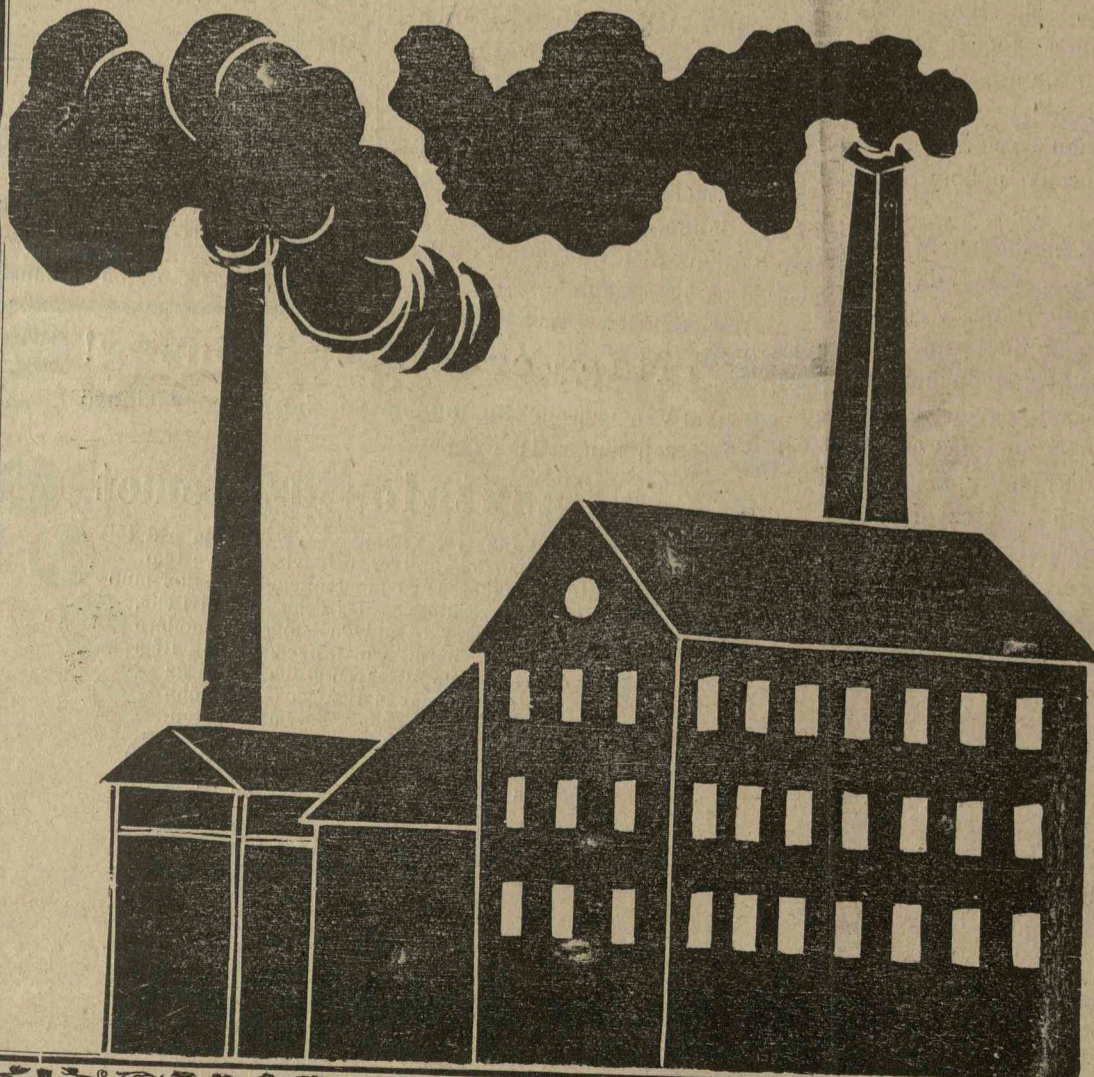
róm.-kath. plébános

Karácsonfalva, u. p. Oklánd.

Egy fillér megtakarítása EGY fillér nyereséget jelent.

„SZÉKELY LEÁNY“-hoz címzett, most megnyilt

hengerműalmi lisztraktár és fűszerkereskedésben

Székelyudvarhelyt, Kossuth.-u 2.sz.-alatt (Flórián-ház) vásárol.

Lisztjeimet személyes felügyeletem alatt, saját hengerműalmomban öröltetem s ezek legjobb minőségéről — próba-örletések után — úgy több jó nevű kenyérsütő, mint maga a vármegye örlető közönsége is a legelismertebben nyilatkozott és így liszteimmel minőség és olcsóság tekintetében a helyi piacon legversenyképesebb vagyok; ezt pedig t. vevőim lelkiismeretes, pontos kiszolgálására, előnyére óhajtom érvényesíteni.

Nagyra törekszem! Azt akarom, hogy rövid időn belül a „Székely leány“-hoz címzett üzletem vármegyeszerte a legjobb és legolcsóbb fűszer- és lisztüzletnek ismeressék el. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét a már többször kipróbált

speciális kenyérlisztemre,

a melyből rendkívül jó ízű és könnyen nem száradó házi kenyér süthető.

Nincs festék és petróleum!

Tisztelettel megjegyzem, hogy a n. é. közönség érdekében a liszt- és fűszerek feltétlen tisztasága, minden mellékiznek kikerülése végett, üzletemben petróleumot és festékfélét árusítani nem engedek. Áruim jószágát eddigi jó hírnevem biztosítja.

A n. é. közönség szives pártfogását és saját érdekében való nagybecsű támogatását kérve és remélve, vagyok teljes tisztelettel:

FÁBIÁN JÓZSEF,

gőzfűrés- és hengerműalom-tulajdonos.